

A 4.1. Dezvoltare abilități emoționale, consiliere socială, suport emoțional/ psihologic, consiliere vocațională

Instrumente/ tehnici de lucru specifice pentru dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială și vocațională adaptate la nevoile de servicii psiho-sociale de sprijin ale preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă

INTRUMENTE PENTRU DEZVOLTAREA DE ABILITĂȚI EMOȚIONALE, CONSILIEREA SOCIALĂ ȘI VOCAȚIONALĂ A COPIILOR DIN GRUPUL ȚINTĂ

TEHNICI SPECIALE DE ANALIZĂ A NEVOILOR DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

Proba „Sans-Paroles”

Proba este aplicabilă copiilor din categoria de vârstă 3 -5 ani

Obiective: *Percepția și reprezentarea vizuală, perceperea și discriminarea vizuală a detaliilor, cunoașterea schemei corporale, surprinderea relațiilor logice între elemente, respectarea continuității, închiderea formei*

Probele primului test nu fac deloc apel la limbaj. În cel de-al doilea, examinatorul poate găsi că e mai practic să vorbească, dar aceasta nu este foarte util. Este adăugată o probă facultativă destinată punerii în evidență a posibilităților lingvistice ale subiectului. Copilul va fi evaluat în funcție de activitatea sa psihomotrică. În continuare vor fi prezentate probele din suita celor destinate copiilor între 18 luni și 5½ ani.

Probele sunt dispuse în ordinea dificultății. Se acordă importanță jucăriilor și utilizării lor, dar nu este inclusă această probă în testul pentru nivelul mental; se studiază comportamentul copilului și se notează modul său de reacție la jucăriile propuse.

Instrumente de lucru:

1. **Perle și tub.** Solicită atenția, capacitatea de reprezentare vizuală prin anticiparea rezultatului mișcărilor examinatorului; capacitatea de coordonare vizuo-motrică, coordonare bimanuală, memorie vizuală și reprezentarea mișcării.
2. **Pătratul de lemn decupat.** Solicită observare, reprezentare, imitația mișcărilor, orientarea în spațiul plan, coordonare oculo-motorie.
3. **Sticla închisă cu dop conic.** Solicită capacitatea de percepere vizuală, de memorizare și de reproducere într-o succesiune logică a unei suite de operații manuale; presupune subordonarea ansamblului de mișcări unui scop final al acțiunii, discriminarea dimensiunilor și înțelegerea utilizării corecte a dopului.
4. **Sticla înșurubată.** Solicită pe lângă cele menționate mai sus și înțelegerea gesturilor de înșurubare/deșurubare, a finalității acestora.
5. **Cele două paralelipipede.** Solicită observare, reproducere motrică bazată pe coordonare bimanuală, precizia gesturilor, utilizarea spațiului plan.
6. **Lunile încastrate.** Solicită observarea, perceperea ansamblului de mișcări, bazată pe memoria vizuală, coordonare manuală, respectarea orientării în spațiul plan, depășirea datelor perceptiv de favorabile și reprezentarea ansamblului figural, realizarea suitei de mișcări.
7. **Ovalul de lemn decupat.** Solicită observarea mișcărilor examinatorului, reprezentarea figurii complete, anticiparea și realizarea coordonărilor vizuo-motorii și bimanuale necesare.
8. **Înșiretare.** Solicită observarea, înțelegerea, memorizarea mișcărilor examinatorului, coordonare și dexteritate manuală, capacitatea de anticipare și reprezentare a mișcării de înșiretare și a ansamblului gestual necesar realizării scopului: respectarea traseului și a alternanței mișcărilor (sus-jos); capacitatea motrică de susținere a plăcii într-o mână (forță motrică).
9. **Desen.** Solicită capacitatea de memorie și reprezentare vizuală, reproducere grafică prin coordonare vizuo-motrică, respectarea particularităților formei grafice, a orientării figurii în spațiul plan, respectarea închiderii, deschiderii, a succesiunii spațiale și a proporțiilor.
10. **Completare de imagini.** Solicită percepția vizuală, reprezentare, spirit critic, perceperea și discriminarea vizuală a detaliilor, cunoașterea schemei corporale sau a relațiilor logice între elemente, respectarea continuității, închiderea formei.
11. **Jetioane colorate.** Solicită percepția cromatică, discriminare vizuală, sortare, orientare vizuală stânga-dreapta, respectarea unui criteriu (perechi cromatice), respectarea orientării ansamblului (alinieră).
12. **Mica scară de hârtie.** Solicită perceperea și discriminarea dimensiunilor (lungime), serierea în funcție de un criteriu, comparații succesive, reprezentarea ansamblului, orientare spațială (sus-jos), aliniere.
13. **Plachetele de grosimi diferite.** Solicită perceperea și discriminarea grosimii, comparații succesive, reprezentarea și reproducerea ansamblului prin seriere în funcție de un criteriu, orientare în spațiu plan (stânga-dreapta), aliniere.

Această probă este constituită după principiul care stă și la baza testului Binet-Simon: fiecare nivel de reușită corespunde unui nivel de dezvoltare mintală. Astfel, răspunsul la fiecare item al testului este apreciat printr-un nivel al (etate mentală) EM care poate diferi

de etatea cronologică (EC) a subiectului. Din examinarea fiecărui subiect vor rezulta 13 rezultate exprimate prin numere naturale, fiecare indicând o etate mentală. Această prezentare este utilă în cazul în care se dorește raportarea rezultatelor la un etalon, sau compararea reușitei la un anumit item, la mai mulți subiecți. Proba nu oferă posibilitatea calculării unei EM pe ansamblul itemilor pentru fiecare subiect. De asemenea, limitează posibilitățile de comparație și inferență.

Pentru transformarea rezultatelor exprimate în EM, în puncte a fost aplicată procedura următoare:

1. S-a acordat un număr de puncte (punctaj brut), probelor dispuse în ordinea crescătoare a dificultății lor. Dificultatea probelor a fost apreciată în funcție de criteriile propuse de Borel-Maissony, de precizările făcute de Th. Simon cu privire la dificultatea mai mare a unor itemi, precum și în funcție de observațiile și notațiile culese pe parcursul aplicării probei.

Tabel pentru calculul punctajului la Sans-Paroles

Nr. probei	EM la care este reușită proba	Punctaj brut în funcție de dificultatea probei	Puncte ponderate
1	2 ½	1	
2	2 ½	1	
3	3	3	
3 bis	3	2	
4	3	2	
5	3 ½	5	
6	3 ½	4	
8	4 ½	5	
9	5	5	
10	5	6	
11	5 ½	6	
12	5 ½	7	
13		7	

2. S-au luat în considerare trei niveluri posibile de reușită și s-au stabilit coeficienți de ponderare în funcție de nivelul reușitei: minimă, medie, maximă.

Ponderarea punctajului în funcție de nivelul reușitei

Reușită	Coeficient de ponderare
Minimă	0,5

Medie	1
Maximă	2

Prezentăm tipurile de răspunsuri la itemul 8, așteptate în funcție de nivelul de vârstă al subiectului, după Borel-Maisonny.

- La 15 sau 18 luni, un copil la care i se lasă placa destul timp, începe să o deșireze.
- Către 18 luni, când vede capătul șiretului mișcându-se, îl tentează să pună mâna și să tragă.
- La 2 ani încearcă să înșireze; introduce singur șiretul în orificiu, dar este blocat de lungimea șiretului și de dificultatea de a mânui placheta.
- La 3 ani, face două sau trei împunsături, dar la întâmplare și nemulțumit de rezultat, abandonează.
- La 3½ ani întoarce placheta la fiecare împunsătură. Ca urmare a acestui mod de lucru apar deseori împunsături dezordonate.
- La 4 ani subiectul are destulă precizie, spirit de observație și perseverență pentru a intui traseul cusăturii și pentru a finaliza proba. Practic nivelul probei este de 4½ ani.
- Scuturarea plachetei la capătul șirului, lovirea ei sunt gesturi de copil mai mic de 1½ ani.

Bibliografie: Anca, Maria, (2003). *Metode și tehnici de evaluare a copiilor cu CES*. Presa Universitară Clujeană

Expert sprijin psiho-social

Victoria Stan